نام کتاب :
مؤلف :
مترجم :
مصحح :
ناشر :
تاریخ انتشار :

قطع :
تعداد صفحه :
تعداد جلد :
زبان :
موضوع :

شماره ثبت کتاب
۲۱۷۸۷

۱۴۷۷ ۱۶۲۲
۲۱۷۸۷

گزارش از وضع کمیسیون مختلط
ایران و عثمانی درباره بحران
سرحد ارومیه و لاهیجان
فارسی
۱۳۲۵

گزارش از وضع کمیسیون مختلط ایران و عثمانی درباره بحران سرحد ارومیه و لاهیجان

فارسی

۱۳۲۵

گزارش از وضع کمیسیون مختلط ایران و عثمانی درباره حل بحران سرحد ارومیه ولاهیجان

فارسی

۱۳۲۵

۲۰ ذیحجة الحرام
۳۲۰

(نامهٔ [illegible] اینها را با دقت ملاحظه فرمایید)

قربانت شوم اینکه مزاج مبارک را اطلاع نداده ذکری از چگونگی اوضاع آنطرف

اتصاف فرمایید شرحی در عریضهٔ قبل اشعار شده و مجدداً برای مزید اطلاع سرکار

معروض میدارد اینکه چهار روز است کمیسیون عثمانی بشهر ارومی وارد و در منزلی

که از طرف کمیسیون ایران تهیه شده بود اقامت نمودند و بقدر سی نفر

سرباز پیاده هم در دسته پیش فرستاده اما باز بقدر پنج نفر از قبیل

ژاندارم وغیره جمعیت دارند دانیال پاشا فریق و رئیس نادر پاشا

میرلوا هم یکدفعه میآید شهر از باش‌قلعه از راه کوه آمده به هیئت

کمیسیون ایران خودشان ملحق شدند آنچه مخابره رسمی است هر تا حال میان

واقع شده به ثبت نمود بالغ شده و در بین مراسله

هرچه از اینطرف نوشته ایم مطالب جدی و مبنای لازمهٔ رسمی

بوده و هرچه از آنطرف مرقوم داشته اند تمام مهملات و تمام

مضحکیات است و همی تقلب میزنند مطالبشان نه سر دارد نه دم

از اینطرف خودشان را از مسالمت و جهة جامعیت اسلامیت

صحیفه ۲

در عین حال وقت برای صورت دادن اختلافات حدود حاضرم بروم.
و به هر طرف بروم این بود در تبریز باز این تکلیف را نمود در رفته
اقله قاضی پاشا را الله از حرکت خود جلوگیری نماید ولی اهالی
یعنی شب بیستم ماه خبر رسید در حضرت والد فرمانفرما از رسالهٔ جمع
بیرون شد و بعد در شب بیست دوم تلگراف خود حضرت والد رسید
در متضمن سوء اقدامات قاضی پاشا و تلگرافات خودش بطهران و اظهار
استعفا بخودش بود دیروز از بعض جاهای ۱۲۱۰ تلگراف فرمانفرما
در نسبت به اقدامات و سؤال جواب فریق بود رسماً به کمیسیون عثمانی
نوشته و پروتست نموده و مجازات قاضی پاشا را خواستار شدیم
این سطر را بعد را در نوشتم خودم قدری خنده گرفتم چه پروتست چه مجازات
چه احقاق حق چه تحقیق و چه قومیسیون؟ نمی‌دانم تا کی آرام خواهیم نشست
تا کی توسری خواهیم خورد تا کی دنیا به اصطلاح خودشان آمده
تا در حکم ما نشسته و ما از روابط و داد و ستد در لیتیک و جهة
جامعیت الدولتین دم خواهیم زد چرا نشسته چاره نمی‌نمائید
چرا به فرمانفرما اذن جنگ نداده‌اید چرا به اطراف ایلات
و عشایر ایران اختیار هجوم و غارت غیر منتظم نمی‌دهید؟

از هجوم بدویها با دین ایلات دم دروازه در بزنند و این زنهای بیمار یکدفعه عنان قیدیت خود را باز دیده بتجاوز و تطاول و چپاول و غیره ما الله انا در قید شاه بودنها و ایلات

به جناب حاجی محتشم السلطنه بود بعد حفظ آنکه عثمانی جناب بیگیه هم با کمک میرویم
آنوقت رشته کار بجای بد میکشید و خودمان در شهر چند روز تلگرافخانه
به مجلس آورده و به دیوار تکیه داده و عرب... نشسته روضه خوانی
کرده و مردم را بگریه میانداخت حالا ثابت نماید که چه وضعیت
از یکطرف مجاهد بازی تبریز و خونریزی و توپ گردانیدن در محلات ایشان
از طرف دیگر الواط بازی و مجاهد سازی ارومیه در شب روز شهر و دهات
بیتاب را میمانند همدسته با رعایت حیدری با قره ملهای ایشان نام نصفه نگذاریم
هر روز دعوا دارند و هر روز یکی دو آدم زخمی میکنند چند روز از این
شیخ محمد ولی و یکنفر حاضر را در جنگ خودشان کشتند در شهر یکنفر
سرباز ندارد هر این پدرسوخته ها را هر فردا عثمانی آمده عوض
و مال ایشانرا بغارت خواهد برد جلوگیری نماید نمیدانم اگر خیال رجوع
به حاجی محتشم السلطنه استعداد میدادند آنوقت چه قیامت برپا میشد
هم حالا نشده و چه مأیوسی به اطراف و جوانب این صفحات از
شنیدن مسئله ساوجبلاغ دست میداد هم حالا نداده .

هم ساعت خبر رسیده هم یکنفر نوبه های سوار عثمانی حقی افندی نام
به (حصار سنجی) و (خانقاه سرخ) آدم فرستاده هر قدر دولتی نفر

اینهم ناگفته نماند که حالا نوزده مراسلات ما با کمیسیون عالی به ثبت و جواب رسیده

و در این مراسلات هرچه از طرف نوشته شده تمام جواب و تمام مطالب را داده‌اند

صحیح و آنچه از طرف آنها نوشته شده تمام مهملات و تمام مکررات و تمام

مغایر یکدیگر و از آنجمله در مراسله نمره (۳) ما دفعهٔ اول درحق متظلمین قریه

مود [illegible] که فقط [illegible] هزار نفر زن و مرد در قونسولگری روس چهل روز است

متحصن و متظلم و وظیفه‌خور شده‌اند نوشته ولی از آن در [illegible] مکتوب

جداگانه و در صورت [illegible] نه کورنت بجواب ایشان مکرر نمودیم

در جواب نمره (۳) در خصوص نواحی معلومه هم عبارت از [illegible] مذکور

دشت بر دامنه و غیره هم آنها را خودشان میدانند و باید

خود را سته بودیم امروز جواب عدیده رسیده و اظهار داشته‌اند

آنچه قریه‌ها [illegible] است ما عبدالله سؤال جواب [illegible] قبول

نمی‌نماییم (اولا به کمیسیون دفتر دارد) [illegible] همه دروغ گو [illegible] در خصوص [illegible] اند

در [illegible] اطلاع ندارند و آنچه نواحی معلومه است اگر دلیلی دارید

به تملک آنها دارید بنویسید . و حال آنکه ما کمیسیون ایران از آن

خصوص ایشان را به اظهار دلایل دعوت نموده بودیم و آنها نیز

در جواب تذکرهٔ نمره (۳) ما آن دعوت را قبول کرده بودند

و در خصوص حرکات تجاوزکارانه فاضل پاشا در اطراف ساوجبلاغ

[illegible] در ظاهر صورت دلداری داده و رسماً نوشته و شفاهاً گفته‌اند

که فاضل پاشا خوب حرکت نکرده لهذا از باب‌عالی امر مؤکد صادر شده

که از اجرای حرکات خود عقب بنشیند لکن اینک گذشته جواب

کاغذ نمره (۲۱) ما که متضمن اخبارات بیرون شدن فرمانفرما

از ساوجبلاغ بود رسیده و در مدلول آن فاضل پاشا را

سخت مدافعه کرده و معاذیر او را قبول کرده‌اند و حتی

نوشته‌اند که وقوعات اطراف ساوجبلاغ و هیجان اکراد

از حرکت بی‌وقت و بی‌موقع خود فرمانفرما بوده است

فاضل پاشا غیر از خیرخواهی و تخلیص نفس فرمانفرما چیزی

نکرده است . حالا خود سرکار عالی ملاحظه فرمایید که معنی اینهمه

مهملات و [illegible] غیر از تمدید وقت چیزی دیگر میتوان

حمل نمود . باز عرض خود را تکرار می‌نماییم و چنانکه در اینجا

در سرکار — در پایان آتی — هستیم به تمام غوامض حرکات

حضرات اطلاع کافی داشته و میدانیم پیش از دو ماه [illegible] ایرانیان

چه اوضاع خواهند آورد و دیگر بیشتر از این روده درازی

نمی‌نماییم ببخشید . اگر ممکن باشد که [illegible]

را [illegible] خود با تلگراف یا کاغذ مرقوم فرمایند [illegible]

سرباز و سواری آمده با بقیه سواران در حصار و پیاده‌ها در خانقاه جابجا شوند
حصار سنجی مال حاجی عظیم السلطنه امیر تومان و خانقاه مال رحیم خان امیر پنجه قزاق
در آمدن در اردو و یا بیت نباشد و هر دو راهم رفته در چهار فرسخی بیشتر
شهر نشسته اهالی آنجاها به اربابان خودشان نوشته و تکلیف میخواهند
آنها نیز نزد پیشی‌ها که در حقیقت رگ و خون وطن پرستی را دارند آمده و
چگونه بودن را میطلبند محرمانه عرض میکنیم امروز اشاره خواهد شد که خود
اهالی آنجاها عساکر را مانع از دخول بشوند و قوه هم بیشتر دارند و دیروز
رشتی ما از نظام ایاک نوشته و عده شدن این امر را خواستار شده‌ایم گوش
سخن شنو کجا؟ بعد برای بازدید آنجا رفته و همین کیفیت را مذاکره نمودیم
همه متفقاً گفتند که این روایت ساخته و چنین چیز نخواهد شد بعد از آنها
مخبر صادق بنده که همان چهار رقان لب سیدم خبر آورده که این مسئله اصلی دارد
و حصار سنجی و خانقاه را حضرات را خودشان میدانند دیگر نتیجه را نمیدانیم
و حال آنکه میدانم چه خواهد شد و این کمیون‌ها در پیش اینقدر اقدامات
این بیدین‌ها ملعبهٔ منظر می‌آید که در نظر داخله و خارجه جلوه نمایند
(به رنگ و رخته) در هر طرف میریزند و میچاپند و میکشند ما آمده اینجا
در ولتو افندم حضرتری را ز ذات ملوکانه انصاف میطلبیم .... الی
بنویسیم تف بر غیرت این ملت شش هزار ساله نجیب ..... حیف
به اسم این ملت بی عرضه که در پس دیوارشان دشمن نشسته در طول
حیات با یکدیگر میجنگند اگر چه تفصیل بسیار داریم در این صفحات

ولی از ضیق وقت ممکن نیست و بملاحظهٔ تصدیع سرکار مختصر نمودیم قربانت شوم واقف آصف

گویا انجام کار را ملاحظه میفرمائید ؟ خوب حالا از خود شاه و اقطاب معظم
آیا کشته شدن بهتر است یا زنده تملق کردن آیا یا بی عرضگی و بی ناموسی
ملک دادن خوب است یا آنکه بخون آغشته تسلیم کردن ؟ انها را هم عرض میکنم
البته خود حضرتعالی بهتر از چاکر میدانید ولی تحقیقات خصوص خود چاکر
هم از جای خیلی موثق داشته و دارم بنده را از حال طبیعی بیرون کرده و خود را
نمیتوانم نگاه بدارم ملتفت باشید هم عرض کنم

الان سلدوز هم در زیر اداره عساکر عثمانیه است سواران
قره پاپاق هم در اهالی و علیحده در انجاست از ترس جان از اطراف
و از حرمان از اینطرف مطلق امروز فردا تسلیم محض خواهند شد
یعنی مجبورند هر لعنتی را دو هزار پانصد سوار بدهند حتی این مطلب را
جناب جلالتمآب محتشم السلطنه هم سفارش کرده و تعیین تکلیف خواسته بود پس از آن هم تا دیگر
راه سلدوز از اینطرف از طرف دیگر یک قسمت از دریای ارومیه با عساکر
بسته خواهد شد و آنوقت ارومیه در زیر محاصره مانده و متصرف
خواهند بود مبادا این معروضات را خیال و تصورات شاعرانه بدانید خدا را
گواه داشته و بعزت وطن خود هم الان ذلیل شده سوگند میخورم هم این
خبر و این تحقیق از قبیل مزخرف نیست و خواهد شد آنوقت
نمیدانم در مجلس پارلمنت به پیشرفت زدنها و گریه کردن ها لطمه میخورد یا نه؟
و آن تای امام جمعه خوئی هم بالکلیه در علیه استعداد جزئی دادن

باید کلاً از جهه فاضل پاشا جلوگیری نماید و اگر بیست چنین ما شما را برخود طرف میدانیم

و با وجود بودن این مراتب این گونه تجاوز کارهای که مغایر عهود و قواعد

تمام دنیاست باید بهر صورت است اکیداً منع شود از اینطرف در جواب

اینهمه مطالب فوری و در مقابل اینهمه خودکشیها کمیسون ایران بالحال اعتدال دم

غیر از یک جمله «دیکت ایده افندم ایجابنه باقارز نوبیله شی اوله ملی زیرا

فاضل پاشا کامل بر آدمدر» مع هذه بر جواب آله نمیده بنه ایجابنه

باقیر افندم مراق اتمیکز» چیز دیگر پیدا نشده از انجهة هم فاضل پاشا

با تفاق الیدت مذکور ، و ماش ، و بیران ، وغیره بقدر ده هزار

سوار و ۶ عراده توپ و هزار و پانصد نفر عسکر به (گرگز) ار در

نیم فرسخی ساوجبلاغ است آمده و فرمانفرما را تهدید نموده و آنقدر مهلت

نمیدهد که فرمانفرما حرکت بیرون شدن از شهر را به بیند اینجا در اردو می

تلغراف فرمانفرما را به طاهر پاشا رئیس هیئت تحقیقیه عثمانی نشان داده

و حرکات فاضل پاشا را تعقیب کرده و فکری و مطالعه میخواهم در جواب

مطلب را انکینوع در آورد گفتند رعمی فاضل پاشا عبارت از حرکات

عسکریه است و به من دخلی ندارد و من که از حرکات متنوعه خود امر گرفته

و به این صفحات آمده ام محض برای تسویه اختلافات حدودیه است

با اندوه هنوز فرمانفرما از ساوجبلاغ بیرون نشده بود یعنی در ۱۹

شهر حال کاغذ رسمی نوشته و نسبت به اظهارات خود طاهر پاشا

[illegible]